

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Кафедра логопедії

**Інструктивно-методичні матеріали
до практичних занять**

з дисципліни: *Логопедичний практикум*

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія) другий
(магістерський) рівень

Мова навчання: українська

Розробник:

к.п.н., доцент К.О. Зелінська-Любченко

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ.

Практичне заняття № 1

Тема 1.1. Загальні питання логопедії.

Мета. Висвітлити загальні питання логопедії як науки.

Література:

1. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
2. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
3. Черніченко Л.А. Досвід інноваційної діяльності логопедів дошкільних навчальних закладів в умовах інклюзивної освіти. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. 2017. Вип. 156. С. 239-243. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_156_48_C.239-243.
4. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.
5. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: Програма та методичні рекомендації / Укл. А.М Богущ. – К.: ІЗМН, 1997. – 112 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Логопедія як наука.
2. Класифікація мовленнєвих порушень.
3. Принципи аналізу мовленнєвих порушень.
4. Принципи і методи логопедичного впливу.
5. Методи та прийоми корекційної роботи.
6. Механізми мовленнєвих порушень.

Питання для самостійної роботи:

1. Скласти таблицю порівняння різних класифікацій мовленнєвих порушень.

Практичне заняття № 2

Тема 1.2. Розвиток мовлення в онтогенезі.

Мета. Охарактеризувати мовленнєвий онтогенез.

Література:

1. Зелінська-Любченко, К. О. Діагностика моторної алалії: зарубіжний досвід [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 116–124.
2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
3. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
4. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Розвиток словника.
2. Формування граматичних категорій.
3. Розвиток зв'язного мовлення.
4. Поява звуків та формування фонетичного слуху.

Питання для самостійної роботи:

1. Скласти поради батькам щодо раннього мовленнєвого розвитку дитини.

Практичне заняття № 3

Тема 1.3. Профілактика мовленнєвих порушень.

Мета. Висвітлити особливості профілактики мовленнєвих порушень.

Література:

1. Гаврилова Н.С. Порушення фонетичного боку мовлення у дітей. Монографія. Н.С. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
2. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М. К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
3. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. – 348 с.
4. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
5. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Причини мовленнєвих порушень.
2. Первинна та вторинна профілактика.
3. Профілактика порушень усного мовлення.
4. Профілактика порушень писемного мовлення.

Питання для самостійної роботи:

1. Складіть рекомендації з профілактики мовленнєвих порушень для батьків.

РОЗДІЛ II
ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ
ПОРУШЕННЯМИ

Практичне заняття № 4-5

Тема 2.1. Сутність логопедичного обстеження.

Мета. Висвітлити сутність та особливості проведення логопедичного обстеження.

Література:

1. Зелінська-Любченко, К. О. Діагностика моторної алалії: зарубіжний досвід [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 116–124.

2. Ласточкіна, О. В. Діагностика зв'язного мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення засобами пізнавальних завдань [Текст] / О. В. Ласточкіна // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2016. – №1. – С. 47–53.

3. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.

4. Стахова Л. Л. Організація психолого-педагогічної роботи в Науково-практичному центрі кафедри логопедії СумДПУ імені А. С. Макаренка [Текст] / Л.Л. Стахова, К. О. Зелінська-Любченко // Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» Корекційна педагогіка. – [Київ : ТОВ «ДІА»], 2018. – №2. – С. 24–27.

5. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. – 348 с.

6. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

8. Zelinskaya-Lubchenco, K. A. Differential diagnosis of motor alalia / K.A. Zelinskaya-Lubchenco // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. – Łódź, Polska. – 2016. – Nr 2 (6). – С. 112–123.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Мета і основні завдання логопедичної діагностики.
2. Стратегія дослідження.
3. Сучасні діагностичні технології.
4. Обробка результатів.
5. Логопедичне заключення.
6. Дидактичне оснащення.
7. Оформлення документації.

Питання для самостійної роботи:

1. Скласти таблицю порівняння рівнів підтримки дитини з особливими освітніми потребами.

Практичне заняття № 6-7

Тема 2.2. Особливості обстеження при різних мовленнєвих порушеннях.

Мета. Висвітлити особливості проведення логопедичного обстеження при різних мовленнєвих порушеннях.

Література:

1. Зелінська-Любченко, К. О. Діагностика моторної алалії: зарубіжний досвід [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 116–124.

2. Ласточкіна, О. В. Діагностика зв'язного мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення засобами пізнавальних завдань [Текст] / О. В. Ласточкіна // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2016. – №1. – С. 47–53.

3. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.

4. Стахова Л. Л. Організація психолого-педагогічної роботи в Науково-практичному центрі кафедри логопедії СумДПУ імені А. С. Макаренка [Текст] / Л.Л. Стахова, К. О. Зелінська-Любченко // Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» Корекційна педагогіка. – [Київ : ТОВ «ДІА»], 2018. – №2. – С. 24–27.

5. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

6. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

8. Zelinskaya-Lubchenco, K. A. Differential diagnosis of motor alalia / K.A. Zelinskaya-Lubchenco // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. – Łódź, Polska. – 2016. – Nr 2 (6). – С. 112–123.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Особливості логопедичного обстеження при дислалії.
2. Особливості логопедичного обстеження при дизартрії.
3. Особливості логопедичного обстеження при афазії.
4. Особливості логопедичного обстеження при алалії.
5. Особливості логопедичного обстеження при ринолалії.
6. Особливості логопедичного обстеження при порушеннях голосу.
7. Обстеження дітей із ФФНМ.
8. Обстеження дітей із ФНМ.
9. Обстеження дітей із ЗНМ.

Питання для самостійної роботи:

1. Виготовити комплект наочності для проведення логопедичного обстеження.

Практичне заняття № 8-9

Тема 2.3. Обстеження немовленнєвих та загальних мовленнєвих процесів.

Мета. Висвітлити особливості проведення логопедичного обстеження немовленнєвих та загальних мовленнєвих процесів.

Література:

1. Зелінська-Любченко, К. О. Діагностика моторної алалії: зарубіжний досвід [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 116–124.

2. Ласточкина, О. В. Діагностика зв'язного мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення засобами пізнавальних завдань [Текст] / О. В. Ласточкина // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2016. – №1. – С. 47–53.

3. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.

4. Стахова Л. Л. Організація психолого-педагогічної роботи в Науково-практичному центрі кафедри логопедії СумДПУ імені А. С. Макаренка [Текст] / Л.Л. Стахова, К. О. Зелінська-Любченко // Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» Корекційна педагогіка. – [Київ : ТОВ «ДІА»], 2018. – №2. – С. 24–27.

5. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
6. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.
8. Zelinskaya-Lubchenco, K. A. Differential diagnosis of motor alalia / K.A. Zelinskaya-Lubchenco // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. – Łódź, Polska. – 2016. – Nr 2 (6). – С. 112–123.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Збір анамнезу.
2. Організація бесіди з дорослими, батьками та дітьми.
3. Обстеження фізіологічного та мовленнєвого дихання, темпо-ритмічної організації мовлення, сили та висоти голосу, слухового сприймання, інтонаційної сторони мовлення.
4. Обстеження дрібної та загальної моторики.
5. Обстеження артикуляційної моторики.

Питання для самостійної роботи:

1. Виготовити комплект наочності для проведення обстеження немовленнєвих та загальних мовленнєвих процесів.

Практичне заняття № 10-11

Тема 2.4. Обстеження мовлення дітей та дорослих.

Мета. Висвітлити особливості обстеження мовлення дітей та дорослих.

Література:

1. Зелінська-Любченко, К. О. Діагностика моторної алалії: зарубіжний досвід [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 116–124.
2. Ласточкіна, О. В. Діагностика зв'язного мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення засобами пізнавальних завдань [Текст] / О. В. Ласточкіна // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2016. – №1. – С. 47–53.
3. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
4. Стахова Л. Л. Організація психолого-педагогічної роботи в Науково-практичному центрі кафедри логопедії СумДПУ імені А. С. Макаренка [Текст] / Л.Л. Стахова, К. О. Зелінська-Любченко // Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» Корекційна педагогіка. – [Київ : ТОВ «ДІА»], 2018. – №2. – С. 24–27.
5. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
6. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

8. Zelinskaya-Lubchenco, K. A. Differential diagnosis of motor alalia / K.A. Zelinskaya-Lubchenco // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. – Łódź, Polska. – 2016. – Nr 2 (6). – С. 112–123.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-4 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Обстеження експресивного та імпресивного мовлення.
2. Обстеження словника, граматичної складової мовлення, зв'язного мовлення, фонематичного слуху, навичок звукового аналізу, звуковимови.
3. Обстеження письма та читання.

Питання для самостійної роботи:

1. Виготовити комплект наочності для проведення обстеження мовлення у дітей або дорослих на вибір.

РОЗДІЛ ІІІ КОРЕКЦІЙНА РОБОТА ПРИ РІЗНИХ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕННЯХ.

Практичне заняття № 12

Тема 3.1. Особливості корекційної роботи при дислалії.

Мета. Висвітлити основні методики логопедичної роботи при дислалії.

Література:

1. Гаврилова Н.С. Порухення фонетичного боку мовлення у дітей. Монографія. Н.С. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
2. Гуцу О. В. Програма з розвитку зв'язного мовлення для дітей із ЗНМ (6- 8 років) / О. В. Гуцу // Логопед. – 2017. – № 6. – С. 21-29.
3. Заковоротна Н.О. Су-джок терапія в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми, 2019. С. 67-71.
4. Стахова, Л. Л. Розвиток фонетико-фонематичних процесів у дітей із порушеннями мовлення засобами музики [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Випуск 73, том 2. – С. 82–88.
5. Стахова, Л. Л. Рухлива гра як засіб корекції порушень мовлення на логопедичних заняттях [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Вип. 61. – С. 285–288.
6. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. – 348 с.
7. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

8. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття дислалії.
2. Класифікація дислалії.
3. Причини дислалії.
4. Напрями корекційної роботи.
5. Етапи постановки звуків, мета та зміст кожного етапу.
6. Способи постановки звуків.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання дислалії (вік дитини та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 13

Тема 3.2. Особливості корекційної роботи при дизартрії.

Мета. Висвітлити особливості корекції дизартрії.

Література:

1. Заковоротна Н.О. Су-джок терапія в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми, 2019. С. 67-71.

2. Стахова, Л. Л. Рухлива гра як засіб корекції порушень мовлення на логопедичних заняттях [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Вип. 61. – С. 285–288.

3. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

4. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

5. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття дизартрії.
2. Класифікація дизартрії.
3. Причини дизартрії.
4. Напрями корекційної роботи.
5. Визначення стертої дизартрії.
6. Логопедичний масаж при дизартрії.
7. Організація корекційної роботи при стертій дизартрії.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання дизартрії (вік дитини та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 14

Тема 3.3. Особливості корекційної роботи при ринолалії.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при ринолалії.

Література:

1. Заковоротна Н.О. Су-джок терапія в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми, 2019. С. 67-71.

2. Кравченко А. І. Корекція ринолалії у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) [Текст] : методичний посібник / А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова, І. В. Кравченко ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Навчально-науковий інститут фізичної культури. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. – 57 с.

3. Стахова, Л. Л. Рухлива гра як засіб корекції порушень мовлення на логопедичних заняттях [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Вип. 61. – С. 285–288.

4. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. – 348 с.

5. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

6. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття ринолалії.
2. Класифікація ринолалії.
3. Причини ринолалії.
4. Види розщелин.
5. Напрями корекційної роботи.
6. Доопераційний та післяопераційний етапи корекційної роботи.
7. Методики корекції мовлення при ринолалії.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання ринолалії (період і вік дитини та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 15-16

Тема 3.4. Особливості корекційної роботи при алаалії.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при алаалії.

Література:

1. Гуцу О. В. Програма з розвитку зв'язного мовлення для дітей із ЗНМ (6 – 8 років) / О. В. Гуцу // Логопед. – 2017. – № 6. – С. 21-29.

2. Зелінська-Любченко К. О. Теоретичні засади формування експресивного мовлення у безмовленнєвих дітей [Текст] / К. О. Зелінська-Любченко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т. імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Випуск 60. – Том 1. – С. 370–374.

3. Ласточкіна, О. В. Використання настільно-друкованих ігор у корекційному процесі для дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення [Текст] / О. В. Ласточкіна, Ж. О. Степанченко // Актуальні проблеми корекційної педагогіки, психології та реабілітації : матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю, (15 травня 2018 року, м. Суми) / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. – С. 127–130.

4. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

5. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

6. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття алалії.
2. Класифікація алалії.
3. Причини алалії.
4. Напрями корекційної роботи.
5. Етапи корекційної роботи.
6. Методики запуску мовлення у дітей, які не розмовляють.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання алалії (вік дитини та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 17-18

Тема 3.5. Особливості корекційної роботи при афазії.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при афазії.

Література:

1. Кравченко А. І. Корекція афазії у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) [Текст] : методичний посібник / А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова, І. В. Кравченко ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Навчально-науковий інститут фізичної культури. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. – 57 с.

2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

3. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
4. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття афазії.
2. Класифікація афазії.
3. Причини афазії.
4. Етапи роботи при різних формах афазії.
5. Основи корекційно-відновлювальної роботи.
6. Типи занять.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання афазії (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 19

Тема 3.6. Особливості корекційної роботи при порушеннях голосу.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при порушеннях голосу.

Література:

1. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку [Текст] : монографія / [А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова, О.В. Ласточкіна, К. О. Зелінська-Любченко, І. В. Кравченко], за ред. А. І. Кравченка. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. – 288 с.
2. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
3. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
4. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
5. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Класифікація порушень голосу.
2. Причини порушень голосу.
3. Напрями корекційно-відновлювальної роботи.
4. Фонопедія.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання порушень голосу (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 20

Тема 3.7. Особливості корекційної роботи при порушеннях писемного мовлення.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при порушеннях писемного мовлення.

Література:

1. Баришук Г.С. Усунення вад письма. 1–4 класи. – Тернопіль, Богдан, 2003. – 40 с.
2. Баришук Т.С. Як усунути вади письма. Дидактичний матеріал. – Тернопіль : Навчальна книга, Богдан, 2004. – 48 с.
3. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку [Текст] : монографія / [А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова, О.В. Ласточкіна, К. О. Зелінська-Любченко, І. В. Кравченко], за ред. А. І. Кравченка. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. – 288 с.
4. Логопсихологія: навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
5. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.
6. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття дисграфії та дислексії.
2. Поняття дизорфографії.
3. Класифікації дислексії та дисграфії.
4. Типи патологічних помилок.
5. Корекційна робота з подолання патологічних помилок.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання порушень писемного мовлення (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 21

Тема 3.8. Особливості корекційної роботи при заїканні.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи при заїканні.

Література:

1. Заковоротна Н.О. Су-джок терапія в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми, 2019. С. 67-71.
2. Кравченко А. І. Корекція заїкання у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) [Текст] : методичний посібник / А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова, І. В. Кравченко ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Навчально-науковий інститут фізичної культури. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. – 85 с.
3. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

4. Теоретичні аспекти та методика подолання заїкання у молодших школярів / Навч-мет. Пос./ Упор. Гуцал Л.Л., Миронова С.П. – Хмельницький : «Поділля», 2001. – 91с.
5. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.
6. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття заїкання.
2. Класифікація заїкання.
3. Судоми.
4. Комплексний підхід подолання заїкання.
5. Методики подолання заїкання у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, підлітків та дорослих.
6. Напрями корекційної роботи.
7. Нетрадиційні методи подолання заїкання.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з подолання заїкання (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 22

Тема 3.9. Особливості організації корекційної роботи при ФФНМ та ЗНМ.

Мета. Висвітлити особливості організації корекційної роботи при ФФНМ та ЗНМ.

Література:

1. Гаврилова Н.С. Порушення фонетичного боку мовлення у дітей. Монографія. Н.С. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
2. Гуцу О. В. Програма з розвитку зв'язного мовлення для дітей із ЗНМ (6 – 8 років) / О. В. Гуцу // Логопед. – 2017. – № 6. – С. 21-29.
3. Ласточкіна, О. В. Використання настільно-друкованих ігор у корекційному процесі для дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення [Текст] / О. В. Ласточкіна, Ж. О. Степанченко // Актуальні проблеми корекційної педагогіки, психології та реабілітації : матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю, (15 травня 2018 року, м. Суми) / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. – С. 127–130.
4. Стахова, Л. Л. Розвиток фонетико-фонематичних процесів у дітей із порушеннями мовлення засобами музики [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Випуск 73, том 2. – С. 82–88.
5. Стахова, Л. Л. Рухлива гра як засіб корекції порушень мовлення на логопедичних заняттях [Текст] / Л. Л. Стахова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний

університет імені М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Вип. 61. – С. 285–288.

6. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. – 348 с.

7. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

8. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Поняття ЗНМ та ФФНМ.
2. Напрями корекційно-розвиткової роботи.
3. Типи занять.
4. Напрями корекційно-розвиткової роботи.
5. Планування корекційно-розвиткової роботи.
6. Ведення документації.
7. Розподіл робочого часу.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити елементи логопедичного заняття з подолання ФФНМ та ЗНМ (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 23

Тема 3.10. Інноваційні технології як засіб корекції мовленнєвих порушень.

Мета. Висвітлити особливості використання інноваційних технологій як засобу корекції мовленнєвих порушень.

Література:

1. Замелюк М. Казкотерапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2017. С.14-19.

2. Заковоротна Н.О. Су-джок терапія в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми, 2019. С. 67-71.

3. Кравченко, І. В. Логоритміка в системі нейропсихологічної реабілітації після інсульту [Текст] / І. В. Кравченко, Л. В. Мороз, Л. Л. Стахова // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. М. К. Шеремет. – Кам'янець-Подільський, 2020. – Вип. 16, том I. – С. 133–141.

4. Ласточкіна О. В. Використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності логопеда. Актуальні питання корекційної освіти. 2019. Вип. 12.

5. Ласточкіна, О. В. Використання настільно-друкованих ігор у корекційному процесі для дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення [Текст] / О. В. Ласточкіна, Ж. О. Степанченко // Актуальні проблеми корекційної педагогіки, психології та реабілітації : матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю, (15 травня 2018 року, м. Суми) / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. – С. 127–130.

6. Ласточкіна, О. В. Інформаційні технології в логопедичній роботі з дошкільниками [Текст] / О. В. Ласточкіна // Інноваційні технології в дошкільній освіті : збірник абстрактів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Переяслав-Хмельницький, 28–29 березня 2018 р. / за заг. ред.: Л. О. Калмикової, Н. В. Гавриш. – Переяслав-Хмельницький : ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2018. – С. 78.

7. Черніченко Л.А. Досвід інноваційної діяльності логопедів дошкільних навчальних закладів в умовах інклюзивної освіти. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. 2017. Вип. 156. С. 239-243. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_156_48_C.239-243.

8. Павловська Н. Інформаційно-комп'ютерні технології в логопедичній роботі з молодшими школярами загальноосвітньої школи / Наталія Павловська // Початкова школа. – 2010. – № 6. – С. 17-21.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Інновації в логопедії.
2. Казкотерапія.
3. Лялькотерапія.
4. Мнемотехніка та наочне моделювання.
5. Зображувальна діяльність у корекційній роботі.
6. Музикотерапія.
7. Кубики історій.
8. Методики навчання читання.
9. Система М. Монтессорі.
10. Пісочна терапія.
11. Сенсорна інтеграція.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити конспект логопедичного заняття з використанням інноваційних технологій (мовленнєве порушення, вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 24

Тема 3.11. Особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, зору, слуху.

Мета. Висвітлити особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, зору, слуху.

Література:

1. Мороз, Л. В. Професійна компетентність майбутнього магістра-логопеда [Текст] / Л. В. Мороз, Г. В. Крот // Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (27 лютого 2020 р., м. Суми) / Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ; за заг. ред. Л. В. Серих. – Суми : НІКО, 2020. – С. 207–208.

2. Перцева Л. І. Естетична складова корекційного процесу / Л. І. Перцева // Логопед. – 2011. – № 1. – С. 30-38

3. Стахова, Л. Л. Взаємодія учителя-логопеда закладу дошкільної освіти з сім'єю дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку як вагомий засіб досягнення корекційної

мети [Текст] / Л. Л. Стахова // Педагогічні науки : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Херсонський державний університет ; [редкол.: Б.М. Андрієвський, Є. С. Барбіна, В. С. Блах]. – Херсон, 2017. – Вип. LXXIX, т. 2. – С.219–222.

4. Стахова Л. Л. Організація психолого-педагогічної роботи в Науково-практичному центрі кафедри логопедії СумДПУ імені А. С. Макаренка [Текст] / Л.Л. Стахова, К. О. Зелінська-Любченко // Вісник «Української асоціації корекційних педагогів» Корекційна педагогіка. – [Київ : ТОВ «ДІА»], 2018. – №2. – С. 24–27

5. Стахова, Л. Л. Розвиток професійної компетентності учителя-логопеда закладу дошкільної освіти як умова ефективної організації корекційно-розвивального процесу [Текст] / Л. Л. Стахова // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. – Вип. 10. – С. 341–351.

6. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

7. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

8. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-3 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-2 бали.

Теоретичні питання:

1. Особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.

2. Особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей із порушеннями зору.

3. Особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей із порушеннями слуху.

Питання для самостійної роботи:

1. Розробити елемент логопедичного заняття з для дітей з порушеннями слуху, зору, інтелектуального розвитку, враховуючи специфіку кожного із порушень (вік та етап роботи на вибір).

Практичне заняття № 25

Тема 3.12. Підсумкове заняття.

Мета. Підбиття підсумків курсу.

Література:

1. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / В.В. Тарасун. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2004. – 348 с.

2. Хрестоматія з логопедії / за редакцією Шеремет М.К. – К.: КНТ, 2006.

3. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К.: ВД «Слово», 2014. – 675с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 1-3 бали.

Теоретичні питання:

1. Особливості корекційної роботи при дислалії.
2. Особливості корекційної роботи при дизартрії.
3. Особливості корекційної роботи при ринолалії.
4. Особливості корекційної роботи при алалії.
5. Особливості корекційної роботи при афазії.
6. Особливості корекційної роботи при порушеннях голосу.
7. Особливості корекційної роботи при порушеннях писемного мовлення.
8. Особливості корекційної роботи при заїканні.
9. Особливості організації корекційної роботи при ФФНМ та ЗНМ.
10. Інноваційні технології як засіб корекції мовленнєвих порушень.
11. Особливості корекційної роботи з виправлення мовленнєвих недоліків у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, зору, слуху.

Питання для самостійної роботи:

1. Підготувати звіт про проведені логопедичні заняття на базі Науково-практичного центру кафедри логопедії в рамках дисципліни. Зазначити кількість проведених занять, вік пацієнтів, мовленнєве порушення, презентувати наочність до занять, описати результати роботи.